

Povzetek strokovnega prispevka MI-2010 ■

Telemedicinske storitve v okviru oskrbe na domu na daljavo - storitve "rdeči gumb"?

Telemedical Services within a "Red Button" Telecare Service in Slovenia?

Drago Rudel, Nina Ličer, Darko Oberžan

Izhodišče

V Evropi in Sloveniji z demografskimi spremembami, predvsem s staranjem prebivalstva, strmo naraščajo potrebe po zagotavljanju dolgotrajne oskrbe. Zaradi naraščajočih stroškov, ki ogrožajo stabilnost javnih blagajn, je nujno, da uvedemo korenite spremembe. Evropska komisija vidi eno od poti do reševanja problema v uvajanju novih storitev, ki temeljijo na novih modelih in novih informacijskih in telekomunikacijskih rešitvah. Po mnenju Komisije sdo lahko te storitve finančno učinkovitejše od obstoječih tradicionalnih oblik. Čim več teh storitev naj bi izvajali v domačem okolju, zato so storitve za zdravje in oskrbo v domačem okolju storitve prihodnosti tudi za Slovenijo.

V Sloveniji načrtujemo, da bi v okviru uresničevanje programa eZdravje čim prej dali bolnikom na razpolago vsaj kakšno od telemedicinskih storitev na domu npr. telefonsko ali internetno svetovanje, ocenjevanja počutja s spletnimi vprašalniki, storitve, ki vključujejo opremo za merjenje parametrov zdravja, ali pa spremljanje dogodkov, ki bi ogrožali zdravje oz. varnost bolnika. Ponudniki rešitev pa ostajajo na ravni predstavljanja ideje ali demonstracije svoje tehnične rešitve.

Namen tega prispevka je opozoriti na dejstvo, da imamo v Sloveniji že 16 let delujočo storitev "rdeči gumb", ki je primer "oskrbe na domu na daljavo". Infrastruktura te storitve je ob njeni nadgradnji zmožna podpirati tudi rešitve, ki so namenjene skrbi za zdravje na daljavo. Namesto vzpostavljanja novega sistema za podporo telemedicinskim storitvam, bi lahko z minimalnimi vlaganji vključili nove telemedicinske storitev na domu v obstoječ, že zrel sistem s prepoznavno blagovno znamko. Pridobljene izkušnje izvajalcev je mogoče koristno uporabiti pri uvajanju novih

Organizaciji avtorjev: MKS Elektronski sistemi d.o.o., Ljubljana (DR, DO), Zavod za oskrbo na domu, Ljubljana (NL).

Kontaktna oseba: Drago Rudel, MKS Elektronski sistemi d.o.o., Rožna dol. C.XVII/22b, SI-1000 Ljubljana. e-naslov: drago.rudel@mks.si.

storitev v sistem dolgotrajne oskrbe, med katere spadajo tudi telemedicinske storitve na domu.

Storitev "rdeči gumb"

Storitev "rdeči gumb" je v osnovi namenjena podpori samostojnemu in varnemu življenju starejših, trajno bolnih in invalidnih oseb v domačem okolju. Pomoč naj bi čim bolj odložila čas do morebitnega odhoda v institucionalno varstvo. Storitev temelji na posebnem telefonu z "rdečim gumbom" (imenovan tudi *Lifeline* telefon), ki je nameščen pri uporabnikih pomoči na domu. Ta omogoča uporabniku, da kadarkoli ali od koderkoli v stanovanju/hiši le s pritiskom na gumb pokliče za pomoč v center za pomoč na domu, ki organizira pomoč uporabniku.

Po opisanem sistemu delujeta v Sloveniji dva centra za pomoč na domu: Zavod za oskrbo na domu, Ljubljana (17 let) in Dom ob Savinji, Celje (12 let). V paketu ponujata osnovno rešitev t.j. posebni telefon za klic za pomoč z "rdečim gumbom". Ljubljanski center pokriva območje MO Ljubljana ter občin Medvode, Kranj in Jesenice, celjski center pa MO Celje ter okoliške občine. Mesečna cena storitve je za uporabnika okoli 25 EUR in jo subvencionirajo občine. V ceno je vključen najem telefona z "rdečim gumbom" ter 24h/7dni varovanje. Uporabniki so predvsem starejše, kronično bolne osebe. Povprečna starost uporabnikov je 85 let.

Nadgradnja za storitve zdravja na daljavo

Obstoječa infrastruktura storitve "rdeči gumb" je že pripravljena, da nudi podporo tudi rešitvam, ki so namenjene skrbi za zdravje na daljavo kot npr. detekcijo padca, detekcijo mokrenja v postelji, detekcijo epileptičnega napada, podporo pravočasnemu in pravilnemu jemanju zdravil z

delilnikom tablet in kapsul itd. Vse te rešitve še niso del ponudbe izvajalcev storitve "rdeči gumb" v Ljubljani in Celju, jih pa je mogoče z minimalnimi vlaganji vključiti v obstoječ sistem storitev na daljavo in tako ponuditi kroničnim bolnikom vrsto novih storitev v okviru dolgotrajne oskrbe na domu.

Organizacijska in izvajalska infrastruktura storitve "rdeči gumb" pa bi mogla služiti tudi drugim novo nastajajočim storitvam s področja telemedicine na domu. Storitev ima vodjo centra za pomoč na domu, ki opravlja tudi naloge "case-managerja". Služba operaterjev je na razpolago 24h/7 dni. Vzpostavljen je sistem vključevanja novih uporabnikov ter izdelan sistem prenehanja uporabe storitve. Vzpostavljen je sistem za zagotavljanje tehnične podpore tako centru kot uporabnikom. Prav tako je že utečen sistem plačevanja storitve, ki vključuje tudi sistem subvencioniranja.

Zaključek

Storitev "rdeči gumb" temelji na preizkušenem poslovnem modelu in more s svojo infrastrukturo služiti tudi novo nastajajočim telemedicinskim storitvam za dolgotrajno oskrbo na domu. Hkrati je storitev lahko učni model za proces razvoja neke tehnične rešitve za telemedicino v storitev, ki je dosegljiva uporabnikom - bolnikom. Odločitev za morebitno vzpostavljanje novega, vzporednega sistema za podporo zgolj telemedicinskim storitvam je zato potrebno strokovno dobro premisliti.

Literatura

1. Rudel D: Zdravje na domu na daljavo za stare osebe. *Infor Med Slov* 2008; 13(2): 19-29.

■ **Infor Med Slov**: 2010; 15(supl): 13-14